

Република Србија
Привредни апелациони суд
6 Пвж 175/10
25.03.2010. године
Београд

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судија: Иване Павловић, председника већа, Драгољуба Јанковића и Марине Томић, чланова већа, у правној ствари предлагача „*Београдски Баскетбал*“, Meyrin, Ženeva, Швајцарска, чији су пуномоћници Петар Стојановић и Државан Неодоров, адвокати из Београда, против противника предлагача „*Д.О.О. „Београд*“, из Београда, кога заступа директор Звонимир Пикезић, одлучујући о жалби противника предлагача против решења Трговинског суда у Београду IV Р 1494/09 од 17.12.2009. године, у седници већа одржаној дана 25.03.2010. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба противника предлагача „*Д.О.О. „Београд*“, из Београда, па се решење Трговинског суда у Београду IV Р 1494/09 од 17.12.2009. године ПОТВРЂУЈЕ.

ОДБИЈА СЕ захтев предлагача за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијеним решењем првостепеног суда призната је правноснажна арбитражна одлука Арбитражног суда за спорт у Лозани од 08.04.2009. године, бр. Предмета CAS 2008/0/1614, којом је обавезан противник предлагача да предлагачу исплати износ од 360.000,00 EUR са каматом од 5 % на појединачне износе, као и износ од 4.000,00 CHF на име трошкова заступања и износ од 11.360,00 CHF на име трошкова Арбитражног суда за спорт у Лозани, Швајцарска на основу одлуке Арбитражног суда за спорт у Лозани, Швајцарска од 18.05.2009. године.

Благовременом жалбом противник предлагача побија наведено решење у целини због погрешно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и повреда одредаба поступка. Основни жалбени наводи противника предлагача јесу да ни једно од основних начела равноправности странака у арбитражном поступку није поштовано, јер овде противнику предлагача није омогућена равноправност у том поступку, будући да је поступак вођен на енглеском језику. Даље се наводи да противник предлагача о споразуму којим је установљена надлежност тог суда није ни био обавештен. Приликом преговора г. Г. о куповини удела и приликом преузимања предузећа-противника предлагача од стране новог власника, ранији власник није обавестио ни г. Г. (новог власника) ни нови менаџмент предузећа о постојању уговора са овде предлагачем, што је био обавезан

приликом потписивања уговора о обављању трансакције. Такође није евидентирана дугорочна обавеза према предлагачу у пословним књигама противника предлагача. Сам уговор је према информацијама добијеним од предлагача закључен 2006. године и има низ формално правних недостатака, почев од тога да у истом није назначен дан, месец и година закључења, што поставља питање његове пуноважности и пуноважности арбитражног споразума који је саставни део уговора. Тешка финансијска ситуација у којој се предузеће налази узрокована је радњама бившег власника над капиталом !

Убрзо након промене власништва над капиталом предузећа нови менаџмент предузећа се суочио са озбиљним проблемима као што су неликвидност и несолвентност највећег дела предузећа чији је власник и/или контролни члан или лице које са другим физичким и/или правним лицима заједнички делује у име г. [име], условљена организованим нападом на њихове послове рачуне од стране оних привредних друштава, кредитора и/или добављача којима је ранији менаџмент дао менице ових привредних друштава као гаранцију измиривања обавеза, а за које нови менаџмент није знао; промену власништва над капиталом сви велики стратешки добављачи и повериоци захтевају промену дужника и установљење обавезе на терет предузећа уместо оригиналних дужника – предузећа чији је власник и/или контролни члан или лице које са другим физичким и/или правним лицима заједнички делује у њима г. [име]. Нове менице које су дате као средство плаћања или средство обезбеђења плаћања за сопствене обавезе или обавезе других правних лица, које нису евидентирани у пословним књигама ни у ком облику, нити као обавеза, као потенцијална обавеза, као терет или било који други начин, нити је о њиховом постојању или могућности постојања дата усмена информација у току преговора; блокаде текућих рачуна правног субјекта од стране правних лица која у пословним књигама нису евидентирани као повериоци или како субјекти који су по основу јемства или другом основу у поседу средстава обезбеђења плаћања. Томе се додаје да је оваквим својим противправним понашањем г. [име] лично учинио више кривичних дела, па је овде противник предлагача поднео укупно 9 кривичних пријава против тог лица и одговорних лица у предузећима. У овом тренутку, даље се наводи, противник предлагача се налази у објективној могућности да сервисира своје обавезе. Зато предлаже да се добијено решење укине.

У свом одговору на жалбу противника предлагача, предлагач је оспорио те наводе, наводећи да је у члану 6. тачка 4. Уговора за случај спора уговорена надлежност Арбитражног суда за спорт у Лозани и да ће језик арбитраже бити енглески језик. Према томе, противник предлагача је знао већ у тренутку закључења уговора за уговорену надлежност арбитражног суда и за језик који ће бити коришћен пред тим судом, те нема повреде равноправности у арбитражном поступку. Даље се наводи да било какво позивање на формално правне недостатке уговора је неосновано и могло би бити истицано у самом арбитражном поступку. Инак, томе се додаје да се из самог уговора јасно види да се исти односи на период од 01.01.2007. године до 31.12.2010. године, те је јасно која је временска валидност уговора (чл. 1. Уговора). У погледу навода о промени власништва над капиталом противника предлагача, односима бившег и садашњег власника, то није релевантно за овај поступак, јер се ради о поступку против противника предлагача, у вези са спорним односом са предлагачем, те чињенице у вези са променом власништва над противником предлагача нису релевантне, нити могу

бити релевантне, јер промена власништва не утиче на обавезе правног лица, које одговара за своје обавезе својом имовином. Најзад, наводи да обавезе према предлагачу нису евидентиране у пословним књигама, несолвентност привредног друштва у вези са , блокаде жиро рачуна, немају везе са овим поступком и нису релевантне. Зато предлага да се жалба противника предлагача одбије као неоснована. Треникове другостепеног поступка је одређено тражио.

Испитујући побијену одлуку у смислу одредаба чл. 372., у вези чл. 388. Закона о парничном поступку, а све у вези са чл. 65. Закона о арбитражи, Привредни апелациони суд налази да је жалба противника предлагача неоснована.

Иницијални акт је поднет првостепеном суду дана 23.09.2009. године, а Закон о арбитражи („Сл. гласник РС“, бр. 46/2006) је ступио на снагу дана 10.06.2006. године.

Тај Закон у глави IX садржи одредбе о признању и извршењу арбитражних одлука. На дејства одлуке односи се одредба чл. 64. тог Закона, на надлежност и поступак за признање и извршење чл. 65. тог Закона, на разлоге за одбијање признања и извршења чл. 66. тог Закона, на дејства поступка за поништење покренутог у иностранству члан 67. тог Закона, а на одлуку о признању и извршењу одредба чл. 68. истог Закона.

Према одредби чл. 64. Закона о арбитражи домаћа арбитражна одлука има снагу домаће правноснажне судске одлуке и извршава се у складу са одредбама Закона који уређује извршни поступак (став 1.). Страна арбитражна одлука (о чему се у конкретном случају ради) има снагу домаће правноснажне судске одлуке пошто је призна надлежни суд Републике (став 2.). Страна арбитражна одлука је одлука коју је донео арбитражни суд чије је место ван Републике (о чему се у конкретном случају ради), као и одлука коју је донео арбитражни суд у Републици, ако је на арбитражни поступак примењено страно право (став 3.).

Према члану 65. истог Закона о признању и извршењу стране арбитражне одлуке одлучује суд одређен Законом, а месно је надлежан суд на чијем подручју треба спровести извршење (став 1.). О признању стране арбитражне суд може да решава као о претходном питању у извршном поступку (став 2.). Одредбе овог Закона не искључују примену одредаба Закона који уређују извршни поступак о надлежности и одлучивању о привременим мерама и њиховом извршењу (став 3.). Поступак признања и извршења покреће се пред судом захтевом уз који странка прилаже: 1. изворну арбитражну одлуку или њен оверени препис; 2. споразум о арбитражи или документ о њеном прихватању у изворнику или овереном препису, и 3. оверен превод стране арбитражне одлуке и споразума о арбитражи на језику који је у службеној употреби пред надлежним судом (став 4.).

У конкретном случају поступак признања стране арбитражне одлуке је покренут пред првостепеним судом захтевом уз који је предлагач приложио све оно што је прописано одредбом чл. 65. став 4. тачка 1. – 3. Закона о арбитражи.

За овај поступак најбитнија је одредба из чл. 66. Закона о арбитражи која се односи на разлоге за одбијање признања извршења.

Признање и извршење стране арбитражне одлуке може се одбити на захтев странке против које се оно тражи само ако та странка поднесе доказ да: 1. споразум о арбитражи није пуноважан по праву коју странке споразумом одредиле и по прву државу у којој је та одлука донета; 2. странка против које арбитражна одлука донета није била уредно обавештавана о именовању арбитра или о арбитражном поступку или из другог разлога није могла да изнесе своја средства; 3. се одлука односи на спор који није обухваћен споразумом о

арбитражи или су одлуком прекорачене границе тог споразума. Ако се утврди да се део одлуке којом су прекорачене границе споразума о арбитражи може одвојити од осталог дела одлуке, могуће је делимично одбијање признања извршења те одлуке; 4. арбитражни суд или арбитражни поступак нису били у складу са споразумом о арбитражи или ако таквог споразума нема, у складу са правом државе у којој је место арбитраже; 5. одлука још није постала обавезујућа за странке или је ту одлуку поништио или обуставио од извршења суд државе у којој или на основу чијег права је одлука донета (став 1.). Надлежни суд ће одбити признање извршења арбитражне одлуке ако утврди да: 1. по праву Републике предмет спора није подобан за арбитражу, или 2. судејства арбитражне одлуке у супротности са јавним поретком Републике (став 2.).

На крају, према одредби чл. 68. Закона о арбитражи одлука суда о признању и извршењу стране арбитражне одлуке мора бити образложена (став 1.). Против одлуке и става 1. овог члана може се изјавити жалба у року од 30 дана од дана њеног достављања (став 2.). Одредбе Закона који уређује извршни поступак примењују се и на признање стране арбитражне одлуке, када је о признању одлучено као о претходном питању у извршном поступку (став 3.).

Образлажући донету првостепену одлуку, првостепени суд наводи да у конкретном случају не постоје разлози за одбијање признања стране арбитражне одлуке.

Другостепени суд налази за потребно да да неколико претходних напомена, које се тичу правног оквира режима признања извршења.

Међународна трговачка арбитража, као доминантна компонента модерног арбитражања, свој успех у огромној мери дугује правном инструменту – Њујоршкој конвенцији о признању и извршењу страних арбитражних одлука (надаље: NYK). Одредбе ове Конвенције практично су унификовале прописе о признању одлука на светском нивоу и извршиле одлучујући утицај на начин на који су се каснија развијала национална арбитражна законодавства. Државе чланице те Конвенције су поред осталих и Република Србија, као и Швајцарска. Као ратификовани међународни уговор, NYK је највиши извор права у Србији у погледу режима признања одлука. Међутим, сама Конвенција експлицитно дозвољава да се на признање примени и евентуално право садржано у неком другом међународном уговору или националном пропису (чл. VII NYK).

С обзиром на то да су решење NYK имплементирана у МЗ (UNCTRAL Модел Закона о међународној трговинској арбитражи), доношењем Закона о арбитражи наш је национални режим признања у потпуности усклађен са NYK. Тиме су постале релевантне и две резерве која је наша земља изразила при приступању NYK (резерве се налазе у члану I (3) NYK). Прва је била тзв. резерва реципроцитета, што је значило да се олакшани конвенцијски режим признања примењује само према одлукама које су донете у другим државама чланицама. Проширење броја чланица на 142 ова резерва је постала мање релевантна, а доношењем Закона о арбитражи је у потпуности престала да игра било какву улогу. Треба напоменути да израз „резерва реципроцитета“ нишомшто није ни значао да се преко дипломатског реципроцитета успостављеног NYK тражило доказивање постојање пекавог фактичког реципроцитета у области признања страних арбитражних одлука. Драга резерва која је изгубила на важности јесте „комерцијална резерва“ – ратификацијом смо примену Конвенције ограничили само на признање страних одлука у материји коју сматрамо „трговинском“.

Ступањем на снагу Закона о арбитражи, чије су одредбе у овом аспекту идентичне одредбама NYK режим признања постаје готово потпуно јединствен.

Друга напомена се односи на појам стране арбитражне одлуке. Домаће одлуке се контролишу у поступку поништаја, а стране у поступку признања.

У конкретном случају се тражи признање стране арбитражне одлуке, јер је донето од стране арбитраже са седиштем у иностранству (Швајцарска).

Даља напомена се односи на поступак. Ако се о признању арбитражне одлуке одлучује као о главној ствари, расправља се по правилима ван парничног поступка. Спор се покреће захтевом за признање (непризнање и извршење, како би се могло закључити из формулације члана 65. став 4. ЗА). Надлежност је подељена између трговинских судова (ако је реч о арбитражним одлукама донетим у трговинским споровима) и окружних судова (остали имовински спорови).

Последња напомена се односи на сметње признања. NYK и закони базирани на MZ укључујући и Закон о арбитражи Републике Србије (надаље: ЗА), сачињени су тако да признање одлуке учине што лакшим. Разлози из којих се признање може одбити таксативно су наведени и контрола којој се одлука подвргава је веома ограничена. По својој формулацији и садржини они су готово „пресликани“ разлози за поништај које познаје MZ, те је барем по опсегу, контрола иста и у земљи порекла и у земљи где се покушава са признањем. Разлика је само у томе што се у одређеним аспектима при поништају одлука кроз филтер земље где се тражи поништај, док је приликом признања нагласак на праву земље у којој се тражи признање.

Саме сметње се, попут разлога за поништај, деле на оне које суд цени по службеној дужности и на оне које суд цени на захтев странке против које се признање тражи (у погледу тих сметњи терет доказивања лежи на странци која се противи признању). Разлози који се цене по службеној дужности су арбитрабилност и јавни поредак – дакле, исти они који се цене и у поступку поништаја према MZ, само сада са становишта земље признања (чл. V тачка 2. NYK, чл. 66. (2.) ЗА, чл. 36. (1.) MZ. Одлука с тога пролази двоструки филтер арбитрабилности и јавног поретка – једном на изворништу, други пут на улазу у страни правни систем.

Са друге стране, странка која се противи признању може истинати нег додатних разлога за одбијање признања, која су наведена у чл. 66. ЗА.

Противник предлагача се у жалби најпре позива на повреду начела равноправности странака у поступку пред арбитражом, јер је арбитражни поступак вођен на енглеском језику.

Међутим, члан 6. тачка 4. Споразума овде странака обухвата арбитражну клаузулу са следећим садржајем: „Било који спор који проистекне или у вези са овим Споразумом биће достављен Арбитражном суду за спорт у Лозани, Швајцарска, и коначно ће бити решен у складу да Законом о арбитражи који се односи на спор, језик арбитраже је енглески.“

Према томе, није повређено начело равноправности странака како то жалилац тврди, полазећи од садржине арбитражне клаузуле, односно чл. 6. тачка 4. Споразума овде странака.

Други жалбени навод јесте да сам уговор, према информацијама добијеним од предлагача је закључен 2006. године, да има низ формално правних недостатака, почев од тога да у истом није назначен дан, месец и година

закључења, што поставља питање његове пуноважности и пуноважности арбитражног споразума који је саставни део овог уговора.

Правни основ за тужбени захтев пред арбитражом је Споразум који је, према овде предлагачу, потписан 19.10.2006. године. Тачно је да се у Споразуму не наводи датум потписивања, као што тужени исправно тврди. Међутим, ова грешка не угрожава формалну пуноважност Споразума. У самом арбитражном поступку тужени није оспоравао наводни датум потписивања и исти је деловао прихватљиво за арбитражни суд, узимајући у обзир рок трајања Споразума који је почео 01.01.2007. године. На Споразуму се налазе корпоративни печати обе стране и потписи г. _____ у име овде противника предлагача и г. _____.

Стране у спору су више пута помињале г. _____ као власника компаније (било директно или преко друге компаније под називом _____). Иако нема доказа о одређеној функцији г. _____

у пословању компаније, овде противник предлагача није оспоравао генералну надлежност _____ да законски заступа компанију. Под овом претпоставком, на овде противнику предлагача би био терет доказивања да је г. Ђорђевић деловао у сопствено име. Међутим, још у арбитражном поступку је јасно речено да текст и значење уговора и чињеница да су извршене неке исплате у складу са Споразумом, указују да је Споразум закључен између овде странака и да је _____ заступао компанију (чл. 32. Закон о облигацијама Швајцарске, СО) и да није потписао Споразум у своје лично име.

Према томе, поменути разлог за одбијање признања, на који се жалилац позива, у конкретном случају није присутан, те дакле разлог из чл. 66. став 1. тачка 1. ЗА.

Томе треба додати да је противник предлагача, против кога се признање тражио био уредно обавештен о именовању арбитра и о вођењу арбитражног поступка, и да је у њему учествовао, те му је омогућено расправљање.

У погледу навода жалбе да приликом преговора _____ о куповини удела и приликом преузимања противника предлагача од стране новог власника, ранији власник није обавестио ни _____ (новог власника), ни нови менаџмент предузећа о постојању уговора са овде предлагачем, што је био обавезан приликом потписивања Уговора о обављању трансакције, ваља истаћи да је то изнето и у арбитражном поступку. Тако се у образложењу арбитражне одлуке наводи да тужени, овде противник предлагача износи да Споразум није поменут у купопродајном споразуму који се односи на акције компаније, и да је г. _____ обвезао у том купопродајном споразуму да ће све уговоре потписане до 31.12.2006. године и све обавезе до 31.12.2006. године лично регулисати, али је арбитражни суд нашао да је питање да ли је у току трансакције између _____ обелодањен Споразум питање које није релевантно за арбитражу. При томе се полази од тога да је тужилац, овде предлагач имао право да се поузда у свој пуноважни Споразумом са овде противником предлагача. Томе се додаје да је друго питање и ствар искључиво између страна у купопродајном споразуму који се односи на акције компаније (мисли се на противника предлагача), а не између новог власника противника предлагача и овде предлагача и да ли је Споразум прописано приказан купцу од стране продавца и да ли је продавац прекршио купопродајни споразум када је сакрио Споразум од купца или да је продавац преузео „регулисање свих споразума компаније који су потписани до 31.12.2006. године и свих обавеза до 31.12.2006. године“. Арбитражни суд томе додаје да уколико је то случај, купац

акција мора се поново обратити продавцу (а не предлагачу) у циљу извршења обавеза продавца у складу са купопродајним споразумом.

Другостепени суд нема пита да дода тако датим разлозима у арбитражној одлуци, јер их и сам прихвата.

То нису сметње за признање стране арбитражне одлуке.

На крају, у погледу преосталих навода жалбе противника предлагача, који се односе на његову финансијску кризу и недостатак средстава, понашање г. Ђорђевића и трећих лица према њему, исти нису од утицаја на одлуку у овој правној ствари, јер не представљају сметњу за признање стране арбитражне одлуке. Питање финансијске кризе и недостатка средстава не ослобађа овде противника предлагача обавеза по Споразуму и то питање ће се решавати када дође до извршења обавеза плаћања. У вези понашања трећих лица, у самој жалби се наводи да су покренути поступци. Међутим, то не утиче на одлуку у овој правној ствари.

Следом реченог, а на основу овлашћења из чл. 387. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку, у вези чл. 68. ЗА, одлучено је као у изреци.

Цењени су и остали наводи жалбе противника предлагача, па за исте другостепени суд налази да нису од утицаја на правилност донете одлуке.

У погледу захтева предлагача за накнаду трошкова другостепеног поступка, исти је одбијен на основу овлашћења из чл. 161. став 1., у вези чл. 150. став 1. Закона о парничном поступку, јер ти трошкови нису били потребни предлагачу за вођење овог поступка. Наводи из одговора на жалбу нису ничим допринели одлучивању другостепеног суда.

Следом реченог одлучено је као у изреци.

ДЦ/ЈО

Председник већа – судија
Ивана Павловић, с. р.

За тачност отпавка

